

1775, 23.

QVAESTIO
IVRIS CONTROVERSI
CVI
THESAVRVS IN FVND0
ALIENO ILLICITIS ARTIBVS
INVENTVS CEDAT

QVAM
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA
PRAESIDE
D. CHRISTIANO HENR. BREVNING
PROFESS. PVBLIC. ORDINAR. IVR. NAT. ET GENT.
ET SOCIETAT. LITERAR. DVISBVRGENS.
SOCIO

IN AVDITORIO IVRIDICO
DIE XII. AVGVST. ANNO MDCCCLXXV.
DEFENDET
GOTTL0BFRIDERICVS KREYSIG
LICHTEWALDENS.

LIPSI AE
EX OFFICINA LANGENHEMIA.

LIBRARIUS UNIVERSITATIS
CHRISTIANO HENR. TRYVING
IN ADIUTORIO JURISCO
GOTTLOB FRIDRICH KRYSIG

CVI
THESAURVS IN FVND0
ALIENO ILLICITIS ARTIBVS
INVENTVS CEDAT

---

§. I.

Quamuis restituta Philosophia multum superstitionis depulit atque magnus ille recte sentiendi magister *Christianus THOMASIVS*, cui omnes orbis ob reformationes superstitionum haud minores debet grates, quam immortalis *LVTHERO* Christi ecclesia, diu iam reformauit de magia illa daemonica deliria, vt hodie nec vetulas adaemone stupratas, nec magos naturae ordinem turbantes rogo impositos, vae! vefaniam! videas; nec tamen humana ratio omnis ita haectenus reformari potuit, vt antiquam illam Romanis non minus ac aliis gentibus detestabilem artem daemonicam derideret. Parum abest, quin et hodie multi ex fece populi sibi persuadeant, posse, quod *Decemuirorum Lex Tab. VIII.* coercuit et recte exposuit *IDSINGA* in *Variis Iur. Ciuil. cap. XVI.* carminibus magicis frumenta adhuc excantari.

A 2

Quid

Quid mirum, cum priorum temporum superstitio earum rerum depositarum, quarum non extaret memoria, caco-daemonis curae commendasset eundemque quasi oecumenicum thesaurarium iam constituisset, adhuc hodie non desint, qui sibi persuadent, damnatum et omni amplius potentia pe-aeternum Seruatorem priuatum daemonem suae curae commendatos habere thesauros atque eorum latissimam tenere peritiam. Quid mirum, si credant, posse reiectum illum spiritum certis verbis solennibus, quibus nullus inest sensus, certis characteribus et signis per deliria excogitatis adeo coerceri et in angustias redigi, ut, quo se libet, thesauros offerat. Equidem nemo hactenus, qui recte sapuit, sibi persuadere potuit, posse inania verba seu verborum sonos atque in arenam pictas crepundias agere in spiritum omnis materiae expertem; tamen experientia docuit, interdum esse, qui diuitias antiquitus reconditas ope magicæ artis sibi expetunt. Oritur hinc quaestio, quid iuri conueniat, si artibus his illicitis applicatis, casu contingat, ut quis thesaurum inueniat, cui cedat.

§. II.

Incertum fuit olium ius, quod de thesauris agebat. Sic *Nero* fisco omnem inuentum thesaurum adiudicauit, cum *Nerua* eundem inuentori concederet. Imo, si in alieno inuentus, *Hadrianus* dimidium inuentori, teste *SPARTIANO* in *Vita Hadrian. cap. XVIII.* concessit, quod *THEODOSIUS* ET *GRATIANVS* immutarunt quadrantem domino relinquentes, restitutum vero postea a *IUSTINIANO.* vid. *CVIACIUS Obs. IX. cap. 37.* Patet vero, non ut rem plane nullius thesaurum semper habitum, ut occupanti cederet, sed magis accessionis iure iudicatum, ex quo venit dimidia domino data

data in cuius fundo alius casu thesaurum inuenerat. Neque interest, quis sit ille alius. Quare certe *Corn. van BYNKERSHOEK. Obseru. L. II. cap. IV.* et mercenario, qui fodiendo terram inuenerat thesaurum, quamquam alii dissentiant, di-
midiam partem tribuit.

§. III.

Iam si fundo proprio thesaurum inueniatur, quis siue casu, siue opera etiam adhibita, iam inueniatur, in *L. unic. C. de thesaur.* inuentori thesaurum inuentum concedit. Solas operas improbandas et odiosas excipit Imperator, in verbis: *dummodo sine sceleratis ac puniendis sacrificiis, aut alia qualibet arte legibus odiosa thesaurum quærere et inuento uti.* Sed nihil dixit, cui vero, si malis artibus quaesitus inueniatur thesaurus, cedat. Interpretes fisco tribuunt, argumentis *L. 5. C. de malef. et mathemat.* et *L. 9. π. de iure ffici.* Nihil quidem ad probandam causam facit *L. 5. cit.* At *L. 9.* argumentum continet, ex quo probabilis decisio videtur, in verbis: *eorum quae scelere acquisita probari possunt, fisco competere posse.* Cum enim lex reprober illas artes atque puniendas censeat, quibus thesaurus inuestigabatur, videtur scelere acquisitus, ut valeat conclusio, cedere eundem fisco.

§. IV.

At quid, si in alieno fundo data opera inueniatur thesaurus? Prohibet has operas inueniendo thesauro adhibitas Edictum LEONIS in *alleg. L. unic. C. de thes.* Verba sunt: *In alienis vero terrulis nemo audeat inuitis, imo nec volentibus vel ignorantibus dominis opis abditas suo nomine perferutari. Quia si nobis super hoc aliquis crediderit esse supplicandum, aut prae-*

~~§. IV.~~
*ter huius legis tenorem in alieno loco thesaurum scrutatus inuen-
 rit, totum hoc locorum domino reddere compellatur: et velut te-
 merator legis saluberrimae puniatur.* Frustra itaque thesauri
 inuentor operas impenderit. Imo non sibi, sed fundi domi-
 no opes quaesuerat. Neque contentus Imperator eo, quod
 premium inuentionis negauerat, sed adhuc puniendum cen-
 fuerat.

§. V.

Non vero determinauit *cit. L.* quas prohibitas velit
 operas, vtrum legibus odiosas tantum, an vero omnes. Et
 verior videtur sententia, qua omnes operae siue licitae, siue
 illicitae sunt, vno textu prohibentur. Sicuti enim ipsa le-
 gis verba admodum generalia sunt et de perferutatis abditis
 opibus dicunt, absurdum videtur, lege haud distinguente distin-
 guere. Quapropter magis est, vt dicamus, siue licitis, siue illicitis
 et magicis artibus inuestigauerit thesaurum eumque inuen-
 rit, semper domino fundi acquiri et praeterea scrutatorem
 puniendum. Nec improbanda haec sententia, quippe, quod in
 alieno thesauros quaerit, cum in eo fodiendi quaerendique
 ius non habet, semper in illicito versatur facto. Neque ob-
 stat, quod in alterius fundo, quovsq; aditus prohibitus
 non est, res nullius possint occupari. Cum enim thesaurus
 simpliciter non ex iure rerum nullius ponderari potest, sed
 potius ex accessionis iure; sequitur occupationi locum esse
 non posse. Imo aliud est, repertam rem nullius occupare,
 aliud vero, rem quae ad rem principalem pertinet et quae
 ratione deponentis res nullius facta, in alieno fundo scrutari.

§. VI.

§. VI.

Sed cum supra probatum, fisco cedere thesaurum improbis artibus in fundo proprio inuentum, quaerendum est, num fiscus, si malis et improbis artibus prohibitivae reperitur, saltem dimidiam fiscus capiat. Nam facile patet, improbas illas artes et magicos labores, nunquam posse inventionis causam continere. Fac citatis spiritibus formulis et characteribus, ut opes ferant; quis sibi persuadeat, tam obsequentes futuros illos daemones, ut desiderata apportent et largiantur. Si ergo inueniat superstitiosus ille daemonum implorator, inueniat necesse est solo casu fortuito. Quod si ergo casu fortuito inuentus sit, et leges tunc domino thesauri dimidiam tantum addicant, alteram inuentori tribuant, quid obstat, quominus dicamus, cum superstitiose egisset inuentor, qui a daemonibus opes expectasset, recte premio inuenticinis cariturum, inque eius locum successurum fiscum. Sed salua res est. Non quidem negabo fisco puniendi ius, et quidni poenam mereatur, qui sanae rationi contrario agit, et prohibita media tanquam licita adhibet, cum plane media ad thesauros nulla adhibenda, ne licita quidem; at cum fisci causa odiosa videatur eaque magis restringenda, neque lex expresse fisco partis thesauri in alieno inuenti acquisitionem tribuat, rectius fisco dimidia neganda, integerque thesaurus fundi domino tribuendus.

§. VII.

Non vrgeo demum, quis verborum sit sensus IVR. PROV. SAX. Lib. I. Art. XXXV. Schaetze unter der Erde vergraben, tiefer den ein Pflug-Schaar gehet, gehoeren zur Koenigl. Gewalt. Non enim inusitatum, plura sibi principes ex iure in ἀδίσπρωτα vindicasse, nec improbable est, Speculatorem Saxonem

xonem forsan haec principum iura in mente habuisse. Sed satis est, Electoralia nostra iura in *CONST. ELECT. L. III. Part. II.* interpretari eum textum tantum de metalli fodinis, et approbare Romana iura de thesauris. Hinc rectissime et apud nos in fundo proprio inuentus malis artibus thesaurus fisco ceder. Contra vero, si quis magicis incantationibus vel daemonum auxilio sibi ficto in alieno thesaurum inuenit, solus dominus integrum thesaurum capiet, nec quidquam iuris fisco in illo thesauro competet. Iniustum enim foret, vt ob alterius delictum et superstitionem suo iure alter priuaretur, qui ipse haud deliquit. Saluum vero est fisco, supersticiosum illum daemonum vexatorem multa coercere, vel adeo pro qualitate circumpositarum causarum grauiori poena afficere. Neque ICti Saxones aliter sentire videntur, imo *MENCKENIVS* in *Theor. et Prax. Pandect. LXI Tit. I. §. XV.* probat, thesaurum domino in solidum addici, quamuis ab alio arte illicita veluti incantationibus vsurpatis, inuentus sit.

Leipzig, Diss., 1775 A17

ULB Halle

3

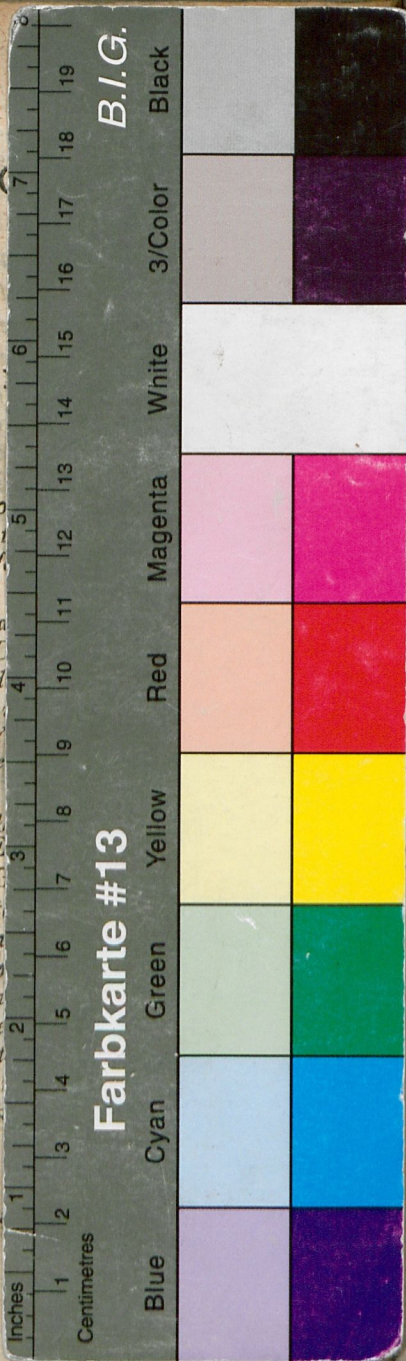
003 719 030

SB

AD 18

1775, 23.

QVAESTIO
IVRIS CONTROVERSI
CVI
THESAVRVS IN FVND0
ALIENO ILLICITIS ARTIBVS
INVENTVS CEDAT

QVAM
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA
PRAESIDE
D. CHRISTIANO HENR. BREVNING
PROFESS. PVBLIC. ORDINAR. IVR. NAT. ET GENT.
ET SOCIETAT. LITERAR. DVISBVRGENS.
SOCIO

IN AVDITORIO IVRIDICO
DIE XII. AVGVST. ANNO MDCCCLXXV.
DEFENDET
GOTTLOBFRIDERICVS KREYSIG
LICHTEWALDENS.

LIPSI AE
EX OFFICINA LANGENHEMIA.